

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ
ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ПАНТЕЛЕЈ**

Н А Ц Р Т

Ниш, 2021. година

САДРЖАЈ:

Предговор	3
УВОД	5
1. Приоритети и циљеви.....	6
2. Области деловања	7
• Повећање учешћа жена у процесу одлучивања	7
• Јачање женског активизма кроз партнерство јавног и цивилног сектора	8
• Механизми подршке оснаживању жена и унапређења родне равноправности	9
• Одрживост праксе	10
3. ЛАП побољшања положаја жена у ГО Пантелеј.....	11
3.1. Побољшање економског положаја жена.....	11
3.2.Повећање учешћа жена у процесима одлучивање и равноправности полова.....	12
3.3.Побољшање здравља жена и остваривање равноправности у здравственој политици	13
4. Представљање ГО Пантелеј кроз призму и перспективу родне равноправности.....	12
4.1. Становништво.....	13
4.2. Структура и стање на тржишту рада.....	18
5.Завршне напомене	21

Израду овог Локалног акционог плана за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности за Градску општину Пантелеј у периоду 2021-2025. год. иницирала је председница Општине, Наташа Станковић, у првој години мандата који је преузела након локалних избора одржаних 2020.године, као председавајући Већа ГО Пантелеј које је донело Одлуку о креирању таквог документа на седници од 19.октобра 2021.

Радна група за израду ЛАП:

- 1.Наташа Станковић, председница ГО Пантелеј
- 2.др Славица Алексић, чланица Већа ГО Пантелеј /ресор здравство, социјална заштита, култура/
3. Драгана Михајловић, шеф Одсека за опште послове органа Општине
4. Смиља Симић, шеф Одсека за нормативне, правне и опште послове
- 5.Слађана Илић, стручни консултант
6. Зоран Игњатовић, члан Већа ГО Пантелеј/ресор привада и предузетништво/
- 7.Новица Симић, начелник Управе ГО Пантелеј
- 8.Дејан Јовановић, стручни сарадник

Предговор:

Локалним акционим планом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности на територији Градске општине Пантелеј у периоду 2021 -2025.година (у даљем тексту: Акциони план) утврђују се приоритети и мере за побољшање положаја жена и јачање родне равноправности, оснаживање жена и женског активизма на урбаном и сеоском подручју Општине и смањење незапослености на територији Градске општине Пантелеј.

Акциони план је усаглашен са стратешким документима Владе Републике Србије и Градске општине Пантелеј-Град Ниш који представљају полазне основе за израду Акционог плана за унапређење родне равноправности у наредном петогодишњем периоду и означава наставак добре праксе за свеукупно побољшање положаја жена Градске општине Пантелеј – Ниш:

- Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности у Републици Србији (2009-2015, затим 2016-2020.) и актуелна Стратегија за родну равноправност од 2021-2030.године,

- Статут Градске општине Пантелеј (Члан 11. Став 1. Тачка 3.) којим се Градска општина Пантелеј обавезује да доноси програме и спроводи пројекте развоја ГО Пантелеј и стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у ГО Пантелеју у складу са актима Града Ниша,

- Стратегије одрживог развоја Градске општине Пантелеј за период 2015. до 2020. године у делу активности за развој привреде и запошљавања (у припреми је ревизија овог документа за наредни петогодишњи период),

- Стратегија за развој МСП и предузетништва од 2009-2013. Градске општине Пантелеј који је усвојила Скупштина Градске општине Пантелеј 31.09.2009,
- Локални Акциони план за омладинско предузетништво Градске општине Пантелеј од 2010. до 2012. године, који је такође усвојила Скупштина Градске општине Пантелеј,
- Локални акциони план за запошљавање ГО Пантелеј 2021-2023. који се од 2015.године континуирано усваја као годишњи документ за смањење незапослености, брже запошљавање и подстицаје samozapošljavanje за текућу буџетску годину.

Према дефиницији Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу, родна равноправност претпоставља да у једном друштву, заједници или организацији, постоје једнаке могућности за жене, мушкарце и особе другачијих родних идентитета да допринесу културном, политичком, економском и социјалном напретку као и да имају једнаке могућности да уживају све користи и добробити од напретка једне заједнице и друштва.

Стратешки документи на националном нивоу за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности представљају прекретницу у јавној политици према женама, а будући да се кроз њихово спровођење примењују системске мере и испуњавају међународне обавезе из ове области, обавезују Градску општину Пантелеј као локалну управу да у свом домену доследно поступа и примњује постулате родне равноправности.

Градска општина Пантелеј, практично од свог оснивања, после локалних избора и поделе Града Ниша на пет Градских општина 2004.године, када је успостављена по моделу модерних европских општина као ефикасна, ефективна и економична локална управа, препознала је значај и улогу жена у развоју друштва и заједнице и такво трајно опредељење озваничила потписивањем ЕУ Повеље о родној равноправности 2012.године као једна од првих пет општина у Србији. Исте године, усвојен је први Локални акциони план за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности ГО Пантелеј за период 2012-2017.године као партнерски пројекат Општине и Удружења грађана ПЛАНТ из Ниша, уз подршку тадашње Управе за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике („Програм за имплементацију прве фазе активности националног акционог плана за побољшање положаја жена, финансиран од Шведске агенције за међународни развој и сарадњу-SIDA, у сарадњи са Internacional Management Group-IMG).

Председница
Градске општине Пантелеј

Наташа Станковић

Увод:

Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности утврђује целовиту и усклађену политику државе у циљу елиминисања дискриминације жена, побољшања њиховог положаја и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система, као један од елемената веће модернизације и демократизације друштва, у циљу бржег, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја, у складу са политиком једнаких могућности прокламованом у Уставу Републике Србије (чл.15). Кроз Стратегију су обухваћене области које се тичу учешћа жена у креирању политика и у доношењу одлука, област економије, образовања и здравља, проблем насиља над женама, као и питање медија и јавног мњења, пошто је кроз широку и демократску дискусију процењено да су ове области у садашњем друштвеном тренутку кључне за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности. Планиране активности утврђене су на основу претходно сагледаних потреба, и односе се на период од 5 година (2021. – 2025.), а при чему се водило рачуна о могућностима њихове реализације, да би могли да имају подршку како институција тако и цивилног сектора, да међу активностима буде успостављена усклађеност, и да дугорочна акумулација позитивних промена доведе до дубинске и трајне трансформације родних односа у Србији. Активности су на одговарајући начин уграђене у Национални програм интеграције Републике Србије у Европску унију и чине саставни део укупних напора Србије на путу ка чланству у ЕУ. У периоду од 2000. године до сада, учињени су појединачни кораци у том правцу, као што су оснивање Савета за равноправност полова Владе Републике Србије, Сектора за родну равноправност који је прерастао у Управу за родну равноправност у Министарству рада и социјалне политике, Одбора за равноправност полова Народне Скупштине Србије, Координационо тело за родну равноправност Владе Републике Србије, промене у сфери кривичног, радног и породичног законодавства, као и укључивање родних аспеката у неке од државних стратегија, програма и акција, увођења родноправног принципа у прорамско креирање буџета, те примене важеће законске регулативе о забрани дискриминације и равноправности полова.

Модернизација и европеизација Републике Србије биће знатно унапређене политиком једнаких могућности за остваривање родне равноправности у свим областима друштвеног развоја и стратешког партнерства између жена и мушкараца. Унапређење родне равноправности јесте једно од кључних развојних питања јер омогућава адекватно коришћење женских људских ресурса и директно доприноси побољшању квалитета живота свих грађанки и грађана.

Предуслов економског развоја јесте друштвена стабилност, која је заснована на политици једнаких могућности, солидарности, социјалној инклузији и друштвеној правди. Равномеран економски развој није могућ без адекватног коришћења женских људских ресурса, па је зато неопходно да се посебним мерама жене подстакну на веће укључивање у тржишну економију.

Равноправност жена и мушкараца јесте саставни део законодавног система Републике Србије, посебно оснажен после доношења новог Устава Републике Србије, али реални показатељи указују да једнака права не морају нужно да значе и једнак положај, те да су жене у нашем друштву у неповољнијем положају у односу на мушкарце, и да су потребне мере да се њихов положај изједначи и уравни.

За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мере у циљу отклањања директне и/или индиректне дискриминације према женама, као и оснаживање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота, а што се посебно односи на тзв. двоструко и/или вишеструко дискриминисане групе, као што су жене припаднице националних мањина и мањинских група, Ромкиње, жене са инвалидитетом, избегле или расељене жене, сиромашне жене, жене са села, самохране мајке, жене другачије сексуалне оријентације и др.

Повећање учешћа жена у процесима одлучивања о јавним пословима на свим друштвеним нивоима и у свим областима, представља подстицај за даљи развој демократије и друштва, те је претпоставка да родна равноправност буде укључена у креирање друштвених политика као допринос остваривању демократије, транспарентности институција, владавине права, правде, развоја и мира.

Женска удружења и женски покрет дају допринос демократизацији и модернизацији друштва, промовисањем мира, људских права, демократских и грађанских вредности, што је све у складу са европском перспективом Србије, те је зато овај стратешки документ такође у складу и са њиховим тежњама.

Приоритети и циљеви Локалног акционог плана за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности

Активности су првенствено усмерене на улагање у људски капитал, непосредно укључивање жена у политичке, јавне и друштвене токове живота у заједници, подстицање социјалне инклузије на тржишту рада и стварање нових радних могућности. У том смислу, уважавајући сва доступна сазнања, релевантне чињенице из актуелне стварности локалне заједнице и постулате родне равноправности, приоритети политике побољшања положаја жена и родне равноправности у ГО Пантелеј су:

- **Повећање учешћа жена у процесима одлучивања о јавним пословима на свим друштвеним нивоима и у свим областима**
- **Оснаживање улоге жена и унапређење родне равноправности ради доприноса успостављању равнотеже међу половима и изградњи хармоничних односа на добробит локалне заједнице и целокупног друштва.**
- **Јачање предузетничких капацитета жена ради економског осамостаљивања и самозапошљавања**
- **Јачање партнерства јавног и цивилног сектора кроз заједничке пројектне и програмске активности**
- **Оснаживање постојећих удружења жена и оснивање нових, њихово повезивање и умрежавање**
- **Промовисање и јавна афирмација активности ОЦД, удружења жена и и резултата њиховог деловања**
- **Омогућити лакши приступ жена ресурсима, запошљавању, тржишту и трговини**
- **Осигурати пословне услуге, обуке и приступ тржиштима, информацијама и технологији, посебно женама са ниским примањима,**
- **Јачати социјално-економску способност жена и женске комерцијалне мреже**

- Промовисати усклађивање радних и породичних обавеза жена и мушкарца

Циљеви овог Акционог плана су економско, политичко и социјално оснаживање жена на основу релевантних статистичких података и досадашње праксе управљања у ГО Пантелеј, као локалној заједници, у статусу градске општине која нема надлежности јединице локалне самоуправе, али функционално представља први, најближи и најдоступнији сервис грађана и самим тим, кроз непосредну комуникацију и устаљени институт пријема грађана, има реалан увид у свакодневни живот и потребе грађана, односно женског дела грађанске популације на свом подручју.

Следи анализа стања, постигнутих резултата примене претходног ЛАП за родну равноправност и перспектива унапређења родноправног принципа у заједници.

Повећање учешћа жена у процесима одлучивања

Прегледом података о заступљености жена и мушкараца на местима одлучивања у локалној самоуправи, тј. ГО Пантелеј, као и у МЗ, односно тамо где локална самоуправа има утицаја на процесе именовања/избора у ГО Пантелеј, жене су у недовољној мери биле заступљене а нарочито у извршној власти, односно у Општинском већу где се креирају политике и програми који имају утицај на свакодневни живот грађана. Велика заступљеност жена забележена је у општинској управи где су на местима шефова Одсека у најважнијим секторима претежно заступљене жене. Та слика значајно је промењена од 2020.године са приказом у наредној табели:

Председник општине и Општинско веће

Председник општине и општинско веће	Укупно	М	Ж	%
Председник/ца градске општине	1	0	1	
Чланови општинског већа	5	4	1	20%

Скупштина ГО Пантелеј

Скупштина Градске општине Пантелеј има 23 одборника од чега одборницима припадају 16 места, а одборницама 7 места.

Скупштина ГО Пантелеј	Укупно	М	Ж	%
Председник/ца Скупштине ГО Пантелеј	1	1	0	
Секретар/ка Скупштине ГО Пантелеј	1	0	1	
Одборници	23	16	7	43.75%

Од 17 месних заједница, 5 на градском и 12 на сеоском подручју, на месту председника МЗ је само једна жена, у Кнез селу.

Општинска управа

У општинској управи, од укупно пет одсека, жене су на челу четири најважнија ресорна одсека а свих пет координаторских места припадају женама. У Управи је запослено 27 жена од укупно 42 запослена укључујући и начелника Управе. Укупан број жена запослених у управи износи 64,28%.

Општинска управа	Укупно	М	Ж	%
Начелник/ца општинске управе	1	1	0	
Шеф/ица одсека за опште послове органа Општине	1	0	1	
Шеф/ица одсека за нормативне, правне и опште послове	1	0	1	
Шеф/ица одсека за финансије	1	1	0	
Шеф/ица одсека за локални ек. развој и пројекте	0	0	1	
Шеф/ица одсека за имовинско-правне и комуналне послове	1	0	1	
Укупан број запослених у општинској управи	42	15	27	64,28%

Јачање женског активизма кроз партнерство јавног и цивилног сектора

Осим завидне заступљености на најодговорнијим позицијама и непосредне укључености жена у процес доношења одлука на локалу, једна од највреднијих тековина у домену родне равноправности је континуитет од оснивања ГО Пантелеј 2004.године у оснаживању женског активизма кроз директну подршку удружењима жена, њиховим активностима, омасовљавању и умрежавању, уз истовремену стручну, логистичку и финансијску подршку оснивању удружења жена у сеоским срединама, будући да Општина Пантелеј захвата значајан део руралног подручја града Ниша. Под окриљем Општине и Актива жена као најстаријег удружења (основано 1995.) које претежно окупља жене са урбаног подручја и старије од 50 година као тешко запосливе категорије, основана су 3 сеоска женска удружења: „Милунка Савић“ у Малчи, „Ђердан“ у Пасјачи, „Златни грош“ у Горњој Врежини, која се придружују и активно учествују у свим сталним јавним манифестацијама које Општина годинама организује кроз међусекторску сарадњу и синергично партнерство са другим организацијама цивилног друштва. Дугогодишње, устаљене манифестације су „Добротворна питијада“, „Пантелејски етно сајам“ и Међународни сајам старих заната“ са сродним партнерским удружењима из Бугарске и свих крајева наше земље. Као јавне манифестације отворене су и доступне најширој грађанској популацији и редовно медијски пропраћене као добар пример партнерства јавног и цивилног сектора, подршке оснаживању жена и унапређења родне равноправности.

Преглед удружења и организација жена, неформалних група и удружења мањинских заједница:

- 1.Актив жена Ниша
- 2.Удружење за неговање традиције „Вишња“
- 3.Удружење млади креативци-Растемо“
- 4.Удружење „Милунка Савић“-Малча
- 5.Удружење „Златни грош“-Горња Врежина
- 6.Удружење „Ђердан“-Пасјача
- 7.Коло српских сестара
- 8.Удружење за развој и унапређење живота мештана Доњег Матејевца
- 9.Неформална група „Speak up“
10. Удружење Рома „Чегар“
- 11.Удружење Македонаца у Нишу-„Вардар“
- 12.Словеначка културна заједница „Франце Прешерн“
- 13.Удружење угоститељско туристичких посленика Ниша
- 14.Национално удружење родитеља деце оболеле од рака-НУРДОР

Механизми подршке оснаживању жена и унапређења родне равноправности

Устаљеним и континуираним активностима са регистрованим удружењима жена, неформалним групама које окупљају млађе припаднице и другим удружењима чији су лидери жене, као и са удружењима мањинских заједница, трајно се негују вредности традиционалне културе и друге непролазно вредне особености поднебља као и вредности грађанског друштва а уједно стимулише и афирмише женски активизам и стваралаштво, предузимљивост, креативност и посебно, солидарност и племенитост у заједници кроз бројне заједничке пратеће активности намењене рањивим групама (женама жртвама насиља у Сигурној кући, деци у хранитељским породицама и деци са сметњама у развоју, удружењима особа са инвалидитетом...)

Под окриљем Општине Пантелеј и Актива жена као најстаријег удружења (основано 1995.) које претежно окупља жене са урбаног подручја и старије од 50 година као тешко запосливе категорије, основана су 3 сеоска женска удружења: „Милунка Савић“ у Малчи, „Ђердан“ у Пасјачи, „Златни грош“ у Горњој Врежини, која се придружују и активно учествују у свим сталним јавним манифестацијама које Општина годинама организује кроз међусекторску сарадњу и синергично партнерство са овим удружењима и другим

организацијама цивилног друштва. Дугогодишње, устаљене манифестације су „Добротворна петијада“, „Пантелејски етно сајам“ и Међународни сајам старих заната“ са сродним партнерским удружењима из Бугарске и свих крајева наше земље. Као јавне манифестације отворене су и доступне најширој грађанској популацији и редовно медијски праћене као добар пример партнерства јавног и цивилног сектора, подршке оснаживању жена и унапређења родне равноправности. У сарадњи са Удружењем за неговање традиције „Вишња“ редовно се спроводе креативне радионице намењене деци млађег узраста у којима се обучавају вештинама старих уметничких заната. Поводом највећих хришћанских празника, Божића и Васкрса, у сарадњи са Удружењем „Млади креативци-Растемо“ реализује се вишедневни креативни програм за децу и са децом у порти Цркве Светог Пантелејмона, уз пратећу логистичку подршку Удружења за одгој и заштиту животиња „300 планет“.

У сврху наведених активности као и за потребе редовног окупљања и деловања Актива и сродних удружења жена које укључује спровођење едукативних радионица намењених различитим категоријама рањивих група ради стицања вештина старих заната и оспособљавања за самосталну делатност, **Градска општина Пантелеј трајно је овим женским удружењима уступила на коришћење наменски изложбено-продајни и радни простор „Куће старих заната“.**

Увођењем родноправно компоненте у креирање општинског буџета, Градска општина Пантелеј обезбеђује континуирану финансијску подршку као редовну буџетску позицију за програме и пројекте којима удружења жена конкуришу на годишњем јавном позиву. На овогодишњем конкурс за удружења грађана, 12 од укупно 25 одобрених пројеката чинили су пројекти удружења жена или чији су лидери жене. Свим наведеним и кроз дугогодишњу праксу разрађеним механизмима Градска општина Пантелеј је на својеврстан начин институционализовала принцип родне равноправности као препознатљив, видљив и функционално ефикасан концепт политичког и јавног деловања у широј заједници.

Одрживост праксе

Одрживост примера добре праксе обезбеђена је кроз континуитет постојања и активног деловања кључних удружења жена уз подршку Општине, и њихов проактиван однос према умрежавању и повезивању са сродним удружењима у ближем и ширем, регионалном окружењу, поред осталог и кроз ИПА пројекте прекограничне сарадње Србија-Бугарска (Пројекат оживљавања старих заната у пограничном региону који је добио специјално признање за одрживост резултата и омогућио наставак партнерства са бугарским општинама, у наредном пројекту презентације кулинарске традиције као туристичке понуде суседних земаља.

Додатно, одрживост и транспарентност праксе успостављена је кроз подршку пројекту „Осликај храброст“, неформалне група младих интелектуалки „Speak up“ којим се на креативан начин, осликавањем тематских мурала на ударним фасадама и улицама у Општини Пантелеј, трајно и видљиво истичу инспиративне и мотивационе поруке охрабривања и оснаживања жена ради подизања свести у заједници о потреби унапређења родне равноправности, веће безбедности и сигурности жена у јавном простору и посебно ненасиља над женама и другим рањивим групама.

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ПОБОЉШАЊА ПОЛОЖАЈА ЖЕНА У ГО ПАНТЕЛЕЈ

1. ПОБОЉШАЊЕ ЕКОНОМСКОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	РОК	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Равноправни приступ жена економским ресурсима и јачање капацитета жена за њихово коришћење	1.1.Обуке за предузетништво и самостални посао, јачање женског предузетништва	Локална самоуправа, консултантске куће, медији	Број одржаних радионица и број полазница	2021-2025	Буџет општине, донатори
	1.2.Обуке за агробизнис(пластеници, знање и вештине за повртарску проиводњу, производњу воћа, брање лековитог биља	Локална самоуправа, консултантске куће, медији, Управа за пољопривреду и развој села	Број одржаних радионица и број полазница	2021-2025	Буџет општине, донатори
	1.3.Обуке за старе занате, ручно израђене сувенире, маркетинг и продаја ,	Струковна и друга профилисана удружења	Број одржаних радионица и број полазника	2021-2025	Буџет општине, донатори
	1.4.Обуке за отварање сопствених фирми, вођење предузећа	Струковна и друга професионална удружења	Број одржаних радионица и број полазника	2021-2025	Буџет општине, донатори
	1.5.Едукација за оснивање удружења грађана и писање пројеката, умрежавање	Локална самоуправа и организације цивилног друштва	Број одржаних радионица и број полазника	2021-2025	Буџет општине, донатори

2. ПОВЕЋАЊЕ УЧЕШЋА ЖЕНА У ПРОЦЕСИМА ОДЛУЧИВАЊА И ОСТВАРЕЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	РОК	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Равноправно учешће жена на свим нивоима одлучивања	2.1. Јачање партнерства и јавног и цивилног сектора за адекватно решавање проблема родне равноправности и оснаживање жена	Локална самоуправа, организације цивилног друштва и удружења жена	Број обука	2021-2025	Буџет општине, донатори
	2.2. Одржавање семинара за чланице женских и удружења мањинских заједница у вези заговарања веће заступљености жена у процесима одлучивања као и о самим процесима одлучивања	Локална самоуправа, организације цивилног друштва и удружења жена		2021-2025	Буџет општине, донатори
	2.3. Урадити предлог измена пословника и статута месних заједница у вези са избором заменика/ица који треба да је супротног пола од председника/ице, применити критеријум од 40% заступљености жена. То исто урадити и за општинско веће и комисије као скупштинска радна тела.	Локална самоуправа, месне заједнице	Број предложених измена, број прихваћених измена	2021-2025	
	2.4. Спровести истраживање о женама које желе да учествују у јавним политикама али немају механизме да то остваре	Локална самоуправа, ОЦД и стручне институције		2021-2025	Буџет општине, донатори

3. ПОБОЉШАЊЕ ЗДРАВЉА ЖЕНА И ОСТВАРИВАЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ЗДРАВСТВЕНОЈ ПОЛИТИЦИ

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	РОК	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Заштита и унапређење здравља жена	3.1. Едукација жена у сеоским домаћинствима о мерама здравствене заштите	Локална самоуправа, Дом здравља, месне заједнице	Број спроведених едукација, број едукованих жена	континуирано	Буџет општине, донатори
	3.2. Организовани мамографски, гинеколошки прегледи за жене, мерење виталних параметара	Локална самоуправа, Дом здравља, месне заједнице, медији	Број прегледаних жена	континуирано	Буџет општине,
	3.3. Едукација о примарној здравственој заштити на селу и значају здравственог осигурања	Локална самоуправа, Дом здравља	Број едукација	континуирано	Буџет општине,

Представљање Градске општине Пантелеј кроз призму стања и перспектива родне равноправности у локалној заједници:

Основни подаци о општини: Општина Пантелеј се налази на североисточној страни Града Ниша и једна је од пет градских општина. Територија Града Ниша има централни положај у оквиру Нишавског округа. Лежи у доњем Понишављу и северном подручју јужног Поморавља и захвата површину од 596,7 км. Кроз Ниш пролазе и ту се сусрећу бројне локалне, регионалне, државне и међународне саобраћајнице светског значаја, које су утицале на његов укупан развој и формирање као централног насеља југоисточне Србије

Слика 1: Положај Града Ниша у Републици Србији

Површина Градске општине Пантелеј износи 14.176,36 и 62 м², а број становника, по најсвежијим подацима Завода за статистику у Нишу из 2021. године је 52.209.

Слика 2: Карта ГО Пантелеј

Становништво:

У односу на званичну статистику, према последњем рађеном попису из 2011. незнатна је разлика у податку о укупном броју од 52.290 становника Градске општине Пантелеј, са **17.854** домаћинстава од чега **33.837** у градском подручју и **18.453** у руралним подручјима. На територији ове општине забележена је завидна тенденција раста становништва, јер је у претходној деценији досељен велики број грађана са Косова и Метохије и Јужне Србије, а такође и знатан број ромских породица као резултат потписаног Националног Споразума о реадмисији повратника. Независно од тих фактора, повећању броја становника (за више од 10.000 у односу на претходни попис) у највећој мери допринела је интензивна станоградња на слободном простору за урбано ширење града Ниша које захвата Градска општина Пантелеј. Повољнија цена новоградње на тим рубним градским локацијама омогућила је приступачност станова млађим брачним паровима, њихово осамостаљивање и заснивање породица, што је непосредно допринело подмлађивању популације у овој Општини, посебно на њеном урбаном подручју. Овако ретки примери позитивних популационо-демографских

трендова на нивоу читаве Републике Србије, уврстили су Градску општину Пантелеј, по последњем попису из 2011. на прво место по порасту броја становника у Србији. Та чињеница са евидентним порастом броја новорођене деце сагледана је са нивоа Града Ниша, као јединице локалне самоуправе, планираном изградњом новог дечјег обданишта за потребе житеља у новонасталим стамбеним блоковима дуж Булеvara Св.Пантелејмона (некадашњег Сомборског булеvara) што би суштински олакшало живот млађих породица док би младе мајке, тренутну преокупацију чувањем деце замениле за друго радно или професионално ангажовање.

Географски, Градска Општина Пантелеј је својим већинским делом рурална општина у којој пољопривреда представља традиционално најзаступљенију грану привреде и уједно најзначајнији развојни потенцијал.

Територија градске општине Пантелеј је највећим делом у руралном подручју.

Легенда:

- Зеленом бојом је приказана рурална територија
- Наранџастом бојом приказана је урбана, градска територија.

Градској општини Пантелеј припада 12 брдско планинских села са **5 967** домаћинстава. Међу њима, највећа сеоска насеља су Горњи и Доњи Матејевац, са више хиљада становника, затим Горња и Доња Врежина (са знацима приградског насеља), Каменица и Малча, док се преосталих шест села на рубном подручју Општине Пантелеј: Врело, Ореовац, Пасјача, Јасеновик, Бреница и Церје, нису одупрла миграцијама према граду и генерално деле судбину испражњених сеоских средина са претежно старачким домаћинствима. Та чињеница обавезује Градску општину Пантелеј, као социјално одговорну локалну управу, да се стара о самачким и старачким домаћинствима на селу, првенствено кроз приближавање услуга примарне здравствене заштите, организованим посетама медицинских екипа на кућној адреси, устаљених „Каравана здравља“ у сарадњи са Домом здравља у Нишу, посебно у селима у којима не постоје здравствене амбуланте. Такође, очувању елементарне динамике свакодневног живота, на аутентичан начин, доприносе удужења жена у сеоским срединама и из тих разлога су основана удружења у селима: Пасјача, Малча, Горња Врежина, под окриљем и сваку врсту подршке Актива жена Ниша и ГО Пантелеј

Актуелни витални подаци о становништву ГО Пантелеј у 2020.години

На основу најновијих доступних података Завода за статистику у Нишу, становништво Градске општине Пантелеј по старосној структури приказано је у наредним табелама:

***Процењен број становника _2020_просек_по петогодишњим старосним групама**

Назив	Старост	Укупно	Мушко	Женско
Пантелеј	0	476	252	224
Пантелеј	1 - 4	1920	981	939
Пантелеј	5 - 9	2176	1095	1081
Пантелеј	10 - 14	2519	1278	1241
Пантелеј	15 - 19	2681	1423	1258
Пантелеј	20 - 24	2877	1470	1407
Пантелеј	25 - 29	3431	1724	1707
Пантелеј	30 - 34	3742	1926	1816
Пантелеј	35 - 39	3974	1947	2027
Пантелеј	40 - 44	3963	1932	2031
Пантелеј	45 - 49	3932	1914	2018
Пантелеј	50 - 54	3517	1677	1840
Пантелеј	55 - 59	3560	1657	1903
Пантелеј	60 - 64	3419	1636	1783
Пантелеј	65 - 69	3765	1776	1989
Пантелеј	70 - 74	2926	1346	1580
Пантелеј	75 - 79	1916	890	1026
Пантелеј	80 - 84	1442	629	813
Пантелеј	85+	1013	433	580

***Процењен број становника _2020_просек_по петогодишњим старосним групама**

Назив	Старост	Укупно	Мушко	Женско
Пантелеј	0	476	252	224
Пантелеј	1	488	248	240
Пантелеј	2	481	237	244
Пантелеј	3	482	247	235
Пантелеј	4	469	249	220
Пантелеј	5	460	238	222
Пантелеј	6	449	227	222
Пантелеј	7	424	206	218
Пантелеј	8	400	201	199

Пантелеј	9	443	223	220
Пантелеј	10	522	263	259
Пантелеј	11	526	271	255
Пантелеј	12	488	239	249
Пантелеј	13	492	245	247
Пантелеј	14	491	260	231
Пантелеј	15	507	285	222
Пантелеј	16	545	289	256
Пантелеј	17	546	279	267
Пантелеј	18	550	288	262
Пантелеј	19	533	282	251
Пантелеј	20	517	275	242
Пантелеј	21	532	272	260
Пантелеј	22	555	280	275
Пантелеј	23	611	309	302
Пантелеј	24	662	334	328
Пантелеј	25	694	363	331
Пантелеј	26	696	356	340
Пантелеј	27	664	328	336
Пантелеј	28	663	338	325
Пантелеј	29	714	339	375
Пантелеј	30	739	354	385
Пантелеј	31	743	387	356
Пантелеј	32	757	402	355
Пантелеј	33	748	392	356
Пантелеј	34	755	391	364
Пантелеј	35	767	383	384
Пантелеј	36	813	391	422
Пантелеј	37	807	390	417
Пантелеј	38	787	389	398
Пантелеј	39	800	394	406
Пантелеј	40	782	380	402
Пантелеј	41	774	381	393
Пантелеј	42	788	385	403
Пантелеј	43	799	389	410
Пантелеј	44	820	397	423
Пантелеј	45	817	409	408
Пантелеј	46	788	412	376
Пантелеј	47	799	401	398
Пантелеј	48	774	350	424
Пантелеј	49	754	342	412
Пантелеј	50	733	359	374
Пантелеј	51	692	347	345
Пантелеј	52	688	324	364

Пантелеј	53	704	318	386
Пантелеј	54	700	329	371
Пантелеј	55	709	330	379
Пантелеј	56	729	335	394
Пантелеј	57	701	325	376
Пантелеј	58	696	325	371
Пантелеј	59	725	342	383
Пантелеј	60	703	344	359
Пантелеј	61	681	336	345
Пантелеј	62	694	331	363
Пантелеј	63	662	309	353
Пантелеј	64	679	316	363
Пантелеј	65	773	363	410
Пантелеј	66	812	380	432
Пантелеј	67	792	374	418
Пантелеј	68	704	339	365
Пантелеј	69	684	320	364
Пантелеј	70	680	311	369
Пантелеј	71	649	297	352
Пантелеј	72	639	297	342
Пантелеј	73	536	245	291
Пантелеј	74	422	196	226
Пантелеј	75	392	178	214
Пантелеј	76	378	169	209
Пантелеј	77	382	185	197
Пантелеј	78	390	186	204
Пантелеј	79	374	172	202
Пантелеј	80	337	153	184
Пантелеј	81	299	134	165
Пантелеј	82	293	129	164
Пантелеј	83	275	113	162
Пантелеј	84	238	100	138
Пантелеј	85+	1013	433	580

*Преузето из базе Завода за статистику у Нишу

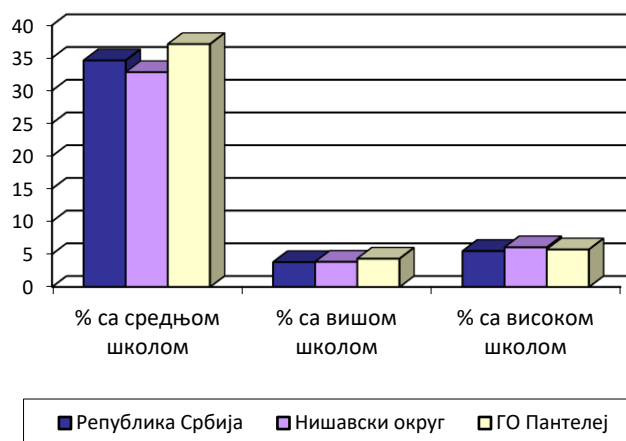
Коментар: Из приказа старосне структуре, процењен број становника за 2020.годину у Градској општини Пантелеј чини 25 423 жене и 26 786 мушкараца., /укупно 52 209/.

Издвојено, број жена старијих од 50-65 година је 5526, око 22% укупне женске популације, као једна од примарних циљних група на коју су усмерене активности кроз сарадњу Општине са удружењима жена које их окупљају као рањиву групу и тешко запосливу категорију.

Најбројнији део женске популације, 6076, чине жене у распону старости од 35-49 година, као најпродуктивнијем животном добу

Становништво, образовање и стање на тржишту рада

Градска општина Пантелеј има образованије становништво него што је просек Републике Србије, чак има већи просек и од просека нишавског округа, осим у случају становника који имају високу стручну спрему. Свакако да се овако квалитетна образовна структура може ефикасно укључити у раст и развој сектора МСПП.

Структура и стање на тржишту рада

*Структура незапослених лица која су на евиденцији Националне службе за запошљавање према старости и полу – Октобар 2020.године.

БРОЈ НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА			ПАНТЕЛЕЈ –НИШ
ГОДИНЕ СТАРОСТИ	15 - 19 година	укупно	108
		жене	45
	20 - 24 године	укупно	383
		жене	185
	25 - 29 година	укупно	605
		жене	345
	30 - 34 године	укупно	570
		жене	343
	35 - 39 година	укупно	556
		жене	349
	40 - 44 године	укупно	529
		жене	318
	45 - 49 година	укупно	484
		жене	299
	50 - 54 године	укупно	536

		жене	335
	55 - 59 година	укупно	624
		жене	353
	60 - 64 године	укупно	491
		жене	218
	65 и више година	укупно	0
		жене	0
УКУПНО		укупно	4886
		жене	2790

*Презето из Локалног акционог плана запошљавања Градске општине Пантелеј 2021-2023.

***Структура незапослених лица која су на евиденцији Националне службе за запошљавање према стручној спреми и полу – Октобар 2020.године**

БРОЈ НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА		ПАНТЕЛЕЈ –НИШ	
СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ	I	укупно	641
		жене	331
	II	укупно	29
		жене	19
	III	укупно	1029
		жене	510
	IV	укупно	1922
		жене	1111
	V	укупно	51
		жене	13
	VI-1	укупно	214
		жене	138
	VI-2	укупно	161
		жене	111
	VII-1	укупно	831
		жене	551
	VII-2	укупно	4
		жене	3
VIII	укупно	4	
	жене	3	
УКУПНО		укупно	4886
		жене	2798

*Презето из Локалног акционог плана запошљавања Градске општине Пантелеј 2021-2023.

***Структура незапослених лица која су на евиденцији Националне службе за запошљавање према времену незапослености, односно времену чекања на запослење – Октобар 2020.године**

БРОЈ НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА		ПАНТЕЛЕЈ –НИШ	
ВРЕМЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ	до 3 месеца	укупно	706
		жене	352
	3 до 6 месеци	укупно	528
		жене	303
	6 до 9 месеци	укупно	262
		жене	153
	9 до 12 месеци	укупно	360
		жене	195
	1 до 2 године	укупно	768
		жене	459
	2 до 3године	укупно	397
		жене	226
	3 до 5 година	укупно	448
		жене	247
	5 до 8 година	укупно	464
		жене	280
	8 до 10 година	укупно	289
		жене	154
	преко 10година	укупно	664
жене		421	
УКУПНО		укупно	4886
		жене	2790

**Презето из Локалног акционог плана запошљавања Градске општине Пантелеј 2021-2023.*

Коментар: Према подацима Националне службе за запошљавање, коришћених за израду ЛАП запошљавања ГО Пантелеј 2021, број незапослених у децембру 2019.износио је 4498 лица, а у октобру 2020. број незапослених повећан је на 4886, односно за 388 лица. Реална је претпоставка да је овај негативн тренд у назначеном периоду, после забележених узлазних путања у запошљавању, применом мера активне политике запошљавања кроз вишегодишње Локалне акционе планове ГО Пантелеј у овој области, последица пандемије КОВИД 19, која се одразила на све сегменте живота током 2020. и 2021. године.

Завршне напомене:

Као потврђено ефикасан механизам, Градска општина Пантелеј наставиће добру праксу доношења Локалних акционих планова запошљавања и спровођења свих доступних мера активне политике запошљавања на свом подручју, усклађено са Националним планом запошљавања и додатно појачано родноправним приступом у субвенцијама за samozapošljavanje жена, које суфинансирају Национална служба за запошљавање и Градска општина Пантелеј, наменским издвајањем из свог буџета. Као илустрација, из општинског буџета 2021. године за ову меру издвојено је два милиона динара, којима је кроз суфинансирање подржано пет бизнис планова за samozapošljavanje жена, претежно припадница млађе популације и пословно најпродуктивнијег доба, од укупно петнаест одобрених. Уједно је, кроз меру намењену теже запосливим категоријама, одређено 1.750.000,00 динара за запошљавање три особе са инвалидитетом у општинској администрацији и ангажовање радника на сезонским пословима финансирањем пројекта јавних радова из општинског буџета.

Учешће јавности у процесу унапређења родне равноправности

Процес унапређења родне равноправности подразумева редовну, двосмерну комуникацију са циљним јавностима која се остварује у оквиру континуиране сарадње и устаљене подршке удружењима жена и другим грађанским удружењима али и кроз институт јавне расправе који ГО Пантелеј устаљено практикује приликом израде буџета као најважнијег годишњег документа и креирања свих локалних политика.

Консултовани су и остали заинтересовани актери, међу којима су удружења мањинских заједница, удружења особа са инвалидитетом и струковна удружења грађана као што су на пример два активна удружења угоститељско туристичких посленика Ниша, која налазе сопствени интерес за укључивање удружења жена у своје активности, програме и пројекте.

Такође, консултоване су све заинтересоване циљне јавности кроз усвојени механизам за дефинисање тема од јавног интереса приликом расписивања јавног позива за суфинансирање медијских пројеката односно производњу медијских садржаја у области јавног информисања који ГО Пантелеј спроводи као пример добре праксе у континуитету већ шест година, практично од самог доношења новог Закона о јавном информисању. На сваком досадашњем конкурсима били су заступљени пројекти који третирају оснаживање жена, подстицање женског и грађанског активизма и јачање родне равноправности као теме од јавног интереса и начин јавне афирмације примера добре праксе.

Институционална сарадња

Као социјално одговорна локална управа, са новим капацитетом повећаног и непосредног учешћа жена у одлучивању и креирању политика, Градска општина Пантелеј успоставила је блиску сарадњу са свим релевантним институцијама и установама у овој области. Уз свакодневну комуникацију и координацију са градоначелницом Ниша и заменицом градоначелнице, интензивирана је сарадња са Центром за социјални рад, Геронтолошким центром, Сигурном кућом, Полицијском управом-Испостава Пантелеј и двема установама социјалне заштите, Домом за незбринуту децу и Центром за породични смештај и усвојење са којима дели више од заједничког простора у јединственом комплексу општинског седишта.